

A numerus clausus és a kollégiumok

Már nem is lehet pontosan meghatározni a szomszédos országokból Magyarországra érkező és továbbtanuló fiatalok számát. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1990 óta, különböző célalapítványok segítségével kétezer körüli létszámban helyezte el külföldi magyarokat az ország felsőoktatási intézményeiben. E hivatalosan is elismert, beismerett tömeg mellett nem jelentéktelen az a csoport sem, amelyet a társadalmi változások (a Vajdaságban) kényszerítettek a magyarországi intézményekbe. Ugyancsak nagy azoknak a száma, akik valamilyen okból kiharadnak a külföldi magyar küldöszervezetek hálójából és rokonai, ismerősi segítséggel fölvetelnek.

Időközben sokaknak elegett a nagy magyar egymásratalálásból: kevés a pénz, nagy az áldozat, bizonytalanok a perspektívák – és lassan becukódnak a kapuk vagy csak rénsnyire „táruznak”, hogy azért valaki még bésuvadhasson rajta, ha teheti, ha mer...

A becsukott kaput nem népmeséből kölcsönöztük, hanem hallottuk. Az egyik kollégium igazgatója (esetleg igazgatónője) azt mondta, hogy nem enged be alapítványost az intézményébe, mert elég a farkas egyik lábát beengedni ahhoz, hogy nemsokára az egész állat, szőröstől, bőrtől beszemtelenedjék.

Az alapítványos – tévedés ne essék – nem farkas, nem szőrös állat, hanem külföldi magyar hallgató, aki alapítványi támogatással tanul Magyarországon, nem rendelkezik különleges ismertetőjelekkel, magyarul beszél, a bőre színe fehér.

A tárgyilagosságra törekvő újságírás gyakorlatában nem engedhető meg a fentebb említett hallgató, mondták-alapon való témavezetés. Mindezzel tökéletesen tisztában vagyunk, de e farkas-motívum mellett azt hallottuk még, hogy: a főiskolán tanuló alapítványosok mindössze húsz helyet kaphatnak a Károlyi Mihály Kollégiumban; később azt is hallottuk, hogy létrejött egy bizottság, amely döntést hozott ebben az ügyben.

Két esztendővel ezelőtt létrejött, itt Szegeden az Erdélyi Magyar Diákok Egyesülete, amely hatóságilag bejegyzett jogi személyként felvállalta a külföldi magyar hallgatók jogképviseletét. Folyamatos

kapcsolatot épített ki a diák-tisztviselők révén az intézmény vezetőivel, tanárral. Több félév kezdetekor segített hallgatók kollégiumi elhelyezésében, több alkalommal szociális ügyekben keresett megoldást és szervezett néhány, az egész városban visszhangra lelt, kulturális megmozdulást is. Ez az egyesület ebben a nagy igyekezetben – mindezek mellett – még el is rontott, bizonyára, néhány nagyon fontos dolgot, amelyeket – hiúságból? – itt nem részletezünk... Az egyesület elvárta volna, hogy azok, akik farkast emlegetvén ezt a numerus clausus megállapították és épp a KMK-ra korlátozták, a döntés előtt, normális módon, véleményt kérnek a hallgatóktól, esetleg a hallgatók szóvivőitől.

Amikor fontos és ismeretlen hatású döntések hozataláról van szó, nem lehet sebtében és ad hoc bizottságokkal dolgozni.

Mert: nem létezik olyan bizottság, amely adatok hiányában ötven emberből ki tud választani húsz, kollégiumra érdemest. Mert: az istenverte alapítványos gondol egy nem túl mérészet és nem túl nagyot (?) és beadja a honosítási kérelmet...

Az illetékes hivatalok és a hallgatókból álló bizottság témaához való viszonyulása arra enged következtetni, hogy nem történt meg az alapos megfontolás és körültekintés.

A hallgatóknak arra kellene törekedniük, ha erdélyiek, ha vajdaságiak, ha kárpátaljaiak, ha moldvai csángók, hogy megtalálják a mindenkinek megfelelő középút, hogy megfelelő módon segítsenek azon a szinten a kisebbségi kollégán.

Hiányoljuk az együttes fellépést, fájdalmasan hiányoljuk. Ezek a bizottságos játékok azt a következtetést húzzák alá, hogy a magyar többségi környezetben már (vagy még?) nem működnek a kisebbséget összefogó és együtt megtartó erők. Az a kérdés, hogy az a kevés visszatérő (hány akad ilyen?), miután jó balkáni módon átélte itt néhány évet, alkalmas lesz-e arra, hogy a kisebbségi frásztudó szerepében, szilárd erkölccsel világítsa be környezetét néhány évtizedig?

Hiányoljuk a kisebbségi társadalmi szervezetek részéről a megnyugtató kezdeményezéseket, a belföldi és külföldi tanítástásra létrehozott helyi alapítványokat, a törődést.

Attól tartunk, hogy néhány át nem gondolt cselekedet lavinaszerűen okozhat később károkat.

Simó Márton

Az Erdélyi Magyar Diákok Egyesületének jelenlegi elnöke

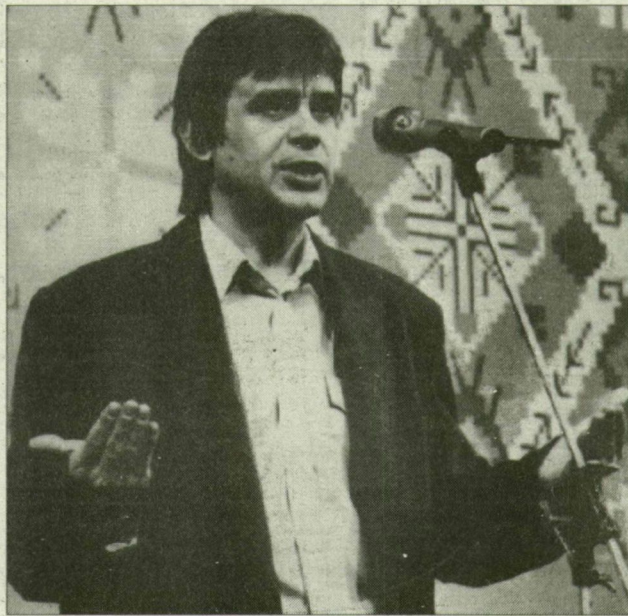
■ Az igazgató sikeresnek és vállalkozónak nevezte az elmúlt évadot. Ugyanez erről a főrendező véleménye is?

– Nem tudom megítélni, hogy mihez képest lehetünk volna jobbabbak, vagy rosszabbak. Azt tudom, hogy nekem mik voltak a mulasztásaim. Ilyenkor az ember – miként az iskolában a tanár – elemzi, összegzi magában, hogy miket csinált rosszul, mikor volt felkészületlen, mikor nem figyelt úgy a gyerekekre, mikor alkudott meg egy helyzettel. Azt mondtam a társulatnak, hogy becsületre méltó belső fegyelemmel, alázattal és igényességgel dolgozott. És ez a legtöbb! Hogy ehhez képest meghaladtuk-e ömagunk tehetségének mértékét, azt kétkeltem. Ugy vállalható tehát ez az évad, hogy a szándék mindenképpen becsületos és tisztességes volt. Ha csak a színészek munkáját értékelem, akkor nagyon biztató évadot zártunk.

■ A következő évadtól hivatalosan nem főrendező, hanem művészeti tanácsadó lesz. Betéti társaságot alapított, amely szerződéses kapcsolatban áll a színházzal. Mit jelent ez a bt. valójában?

– Csupán az elnevezés változott, a színháznak ugyanúgy a tagja maradok, de nem alkalmazottként. Azért leszek hivatalosan művészeti tanácsadó, mert jogilag összeférhetetlen lenne, hogy egy cég tulajdonosa legyen a főrendező, a színház egyik vezetője. A szerződésben ugyanazokat a feladatokat vállaltam, mint az előző évadban. A megbízási díjamból nekem kell adóznom, és minden egyéb kiadást abból kell fedeznem. Erre a lépésre engem a helyzet kényszerített, mert amíg nincs a színháznak

■ A főrendező bt.-be megy ■ „Ismerem mulasztásaimat” A szenvedélyes igazságkeresés feszültségeket szül

A főrendező mérlegel. (Fotó: Schmidt Andrea)

Árkosi Árpád főrendező az áprilisi társulati ülésen szakmailag alkalmatlannak tartotta a színház vezetését az intézmény irányítására. Akkor úgy tűnt, a következő évadban ilyen körülmények között nem dolgozhatnak együtt. A körülmények nem változtak. Annyi azonban igen, hogy a következő évadban Árkosi Árpád főrendező helyett a színház művészeti tanácsadója lesz.

elfogadott és érvényes működési szabályzata, és a munkaköröm nincs az utolsó pontig tisztázva, addig az átmeneti

helyzet egy megbízással szerződéses viszonyban sokkal egyértelműbb, legalizáltabb.

■ Tisztázták-e a nézet-

térések a színház vezetésében?

– Nem úgy tisztázták, hogy eldöntöttük volna, hogy kinek van igaza. Továbbra is fenntartom azt a véleményemet, hogy a vágyaimnak és a törekvéseimnek ez a színház, ezzel az anyagi kondícióval nem felel meg. Ezzel a társulattal, mint közösséggel azonban szívesen dolgozom együtt, ezért most átmenetileg tudomásul veszem a helyzetet. Természetesen törekszem arra, hogy vagy itt a színházban, vagy másutt az eszményeimnek megfelelő közegben csinálhassak színházat. A politikában is megfigyelhető helyzethez hasonlíthatnám a miénket is: nem azért vannak összeütközések korábban egymást szerető és tisztelő emberek között, mert meghülyültek, hanem azért, mert a szenvedélyes igazságkeresés és az eszmények szolgálata óriási feszültségeket, ellentmondásokat tud teremteni. A színház vezetőinek tisztességes alapmagatartását én soha nem kérdőjeleztem meg, hanem a szakmai véleményemnek adtam hangot. Ha ez a struktúra, ez az erkölcsi és anyagi megbecsülés ami itt van, nem változik, akkor a következő évadban is fennmarad a véleménykülönbség közöttünk.

Hollósi Zsolt

Tanárok és tanítványok Széljegyzetek egy kiállításról

Fischer Ernő: Golgota

■ A tanárképzős rajz szakos hallgatók nagy része szívesen ment volna a Képzőművészeti Főiskolára tanulni, de ez, a legendás túljelentkezés miatt többnyire csak vágyálom maradt. Azoknak, akik nem akarták vállalni a 4–5-ösöket, de még így is bizonytalan kimenetelű felvételt, még mindig maradt egy másik út: a tanárképző főiskolák rajz tanszékei. Mondhatjuk hát, hogy ezen a tanszéken a realisták lettek otthonra.

A főiskolán pedig a kockolgiától a fej- és alakrajz egy ré a festésig lényegében egy realista indíttatású és alapú képzést kaptak, amiből aztán mindenki úgy táplálkozott, vagy

zárkózott el tőle, ahogy akart. Bár ez utóbbira jóval kevesebb a példa, ezt mutatja a Horváth Mihály utcai jubileumi kiállítás.

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola fennállásának 120. évfordulóját, s ezen belül a rajz tanszék 45. születésnapját ünnepelő tárlatra a szervezők meghívtak minden olyan volt növendéket, akinek művészi munkássága valahogyan regisztrálható, azaz akik Képzőművészeti Alap tagsággal rendelkeznek. Valójában persze nem biztos, hogy ez az érvényes határvonal, de a szervezési, technikai részleteket is megértve – úgyis felfogható, hogy azoknak a volt hallgatóknak láthatjuk a munkáit,

akiket még egy főiskolától független szervezet is művészeknek mondott ki. A földszinten a tanszék hajdani és mai tanárainak alkotásai, a további két szinten a tanítványok művei láthatók. Mindebből következik, hogy a kiállítás összképe igen hasonlít egy dél-alföldi képzőművészeti seregszemléhez. Ami a rajz tanszékre nézve dicsőség.

A „bennfentes” valahogy mégsem a beidegződött szakmai elvárásokkal sétál a művek előtt, hanem a „mindnyájan egy köpönyegből bújtunk ki” meggyőződéssel.

Ezt a köpönyeget Fischer Ernő és Vinkler László viselte a leghatásosabban, s a kiállítók, szinte bizonyos, hogy valamennyien rajzoltak-festettek az ő korrigálásuk mellett. Olyan személyiségek ők, akiket szakmailag talán túl lehet szárnyalni (bár nem könnyű), de emberi-művészi magatartásuk örökké tiszteletre méltó mérce marad a ma már középnevezédekhez tartozó növendékek számára. Képeik a kiállítás magasán kiemelkedő színvonalú művei.

A tanítványok között vannak tehetséges, jó festők, elismert művészek, és vannak kevésbé kiemelkedő kismesterek. Mivel „hivatásos” mivoltuknál fogva mindegyikük számára adott a megmértetés és kritika számtalan lehetősége, itt azért is fölösleges a nevek sorolása, mert most az együtt a fontos, nem pedig a Ki a jobb?

A sok festő mellett kevesebb a grafikus és a szobrász, néhányan pedig keramikusként dolgoznak. A bemutató reprezentatív keresztmetszetet ad azokról, akik a rajz tanszékéről indulva teremtették meg művészi egzisztenciájukat. Noha ez a főiskola nem művész-képző, a dél-alföldi művészek jelentős részét bocsátotta útra. Ugyanakkor megszerzett oklevélüköz sem lettek hűtlenek, a kiállító hallgatók háromnegyed része egyúttal tanári diplomáját is „használja.”

Ibos Éva

Mi van a Tallózóban?

Ezúttal már lila köntösben jelent meg a közismert utánközlő hetilap, a Tallózó. A zöldről való áttérés valószínűleg azzal magyarázható, hogy a főszereksztő, Andai György nemrégiben meglepő lépésre szánta el magát: megvette a lapot.

De mi olvasható a közéleti szemle 23. számában, amely június 10-i dátummal látott napvilágot?

A fő témát természetesen az MDF körüli csatározások kölcsonzik. A Szakadt párt című összeállítást kommentárok uralják. Színesítik a képet a fővároson túli újságok állásfoglalása, például a miskolci Észak-Magyarországi vagy a Pest Megyei Hírlap. A győri Kisalföld hasábjairól Varga Lajos politikai jegyzetét emelték át a tallózók, a békéscsabai Délkeletből pedig Szilasi Mihályét.

Ugyancsak foglalkozik a Tallózó az MDF-Fidesz székház sorsával. Ezt az összeállítást a legutóbbi Össztűz szerkesztett változata egészíti ki (emlékezhetünk rá a tévéből, Szabó Iván pénzügyminiszter mondta el véleményét az államháztartás gondjairól).

A mi kis ügyeink című összeállítás hagyományosan riportokat tartalmaz, mindekelőtt olyan írásokat, amelyek eredetileg vidéki lapokban jelentek meg. Figyelemre méltó Nyilas Péter szegedi újságíró életképe egy 73 éves öregasszonyról, akinek a házat el akarják bontani, ő azonban nem engedi (a cikk a Délmagyarország hasábjain jelent meg először).

Ki kapott a Kulturális Alapból?

Szerdai számunkban kezdtük el közölni azoknak a – nem városi fenntartású – intézményeknek, szervezeteknek, magánszemélyeknek a sorát, akik a Kulturális Alap idei 5 milliójából pályázat alapján nyertek támogatást. A sort az alábbiak zárják:

A SZÖG-ART Művészeti Egyesület katalógus megjelenéséhez 100 ezer forintot kapott, az ásothalmi alkotótábor 20 ezerrel, a Kaptár Kör nyári kézműves tábor szervezéséhez ugyanennyivel segíti a város, a pusztamérgesi olvasótáborhoz a szakszervezeti könyvtárt szintén 20 ezerrel kap.

Az Aetas című folyóirat 90 ezer forintot támogatást nyert idei számainak kiadásához, az Existencia című 125 ezret, a Külváros 30 ezret. A Konzervatórium iskolai énekversenyek szervezéséhez 50 ezret, a Szegedi Zeneiskoláért Alapítvány a gálaestjéhez 30 ezret kapott. Novák András festőművész katalógusának elkészítését támogatják 20 ezerrel, a Makói Művésztelep szegedi kiállítását 50 ezerrel.

Dr. Csongor Győző 25 ezer forintot nyert el a Belvárosi temető című munkájának elkészítéséhez; a Tájak – Korok – Múzeumok Egyesület szegedi csoportja 10 ezer forintot kapott a Barangolás barokk emlékek nyomában című dolgozat elkészítéséhez.